

Edmonton K?r?lganl?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Edmonton K?r?lganl?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20620>

Özet

Edmonton Kırıklık Ölçeği (EKS), orijinal Edmonton Frail Scale'in (EFS) Türkçe'ye kültürel ve dilsel adaptasyonu amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Bu ölçek, yaşı bireylerde **kırıklık** durumunu hızlı, güvenilir ve kapsamlı bir şekilde taramak için tasarlanmıştır. EKS, özellikle **geriatri** alanında çalışan klinisyenlere ve araştırmacılara, yaşı hastaların fonksiyonel kapasitelerini, bilişsel durumlarını ve genel sağlıklarını değerlendirmede standart bir yöntem sunar.

Ölçeğin Türkçe popülasyonuna uyarlama ve validasyon çalışması Aygör-Eskiizmirli ve arkadaşları tarafından 2018 yılında gerçekleştirilmiş olup, Türk yaşı bireyler arasında kırıklığın erken tespiti ve yönetimi için önemli bir **psikometri** araç olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Kırıklık, geriatri, yaşlılık, Edmonton Kırıklık Ölçeği, **psikometri**, uyarlama, tarama aracı.

Yazarlar

Hülya Eskiizmirli Aygör, Çiçek Fadiloğlu, Serap Şahin, Ferda Aykar Şenuzun, Fikri Akçiçek (Uyarlama çalışması).

Amaç

Edmonton Kırıklık Ölçeği'nin temel amacı, yaşı erişkinlerdeki karmaşık ve çok boyutlu **kırıklık** durumunu ölçmek ve derecelendirmektir. Kırıklık, kişinin strese karşı direncini azaltan ve olumsuz sağlık sonuçları (düşmeler, hastaneye yatış, fonksiyonel kayıp) riskini önemli ölçüde artıran bir sendromdur. Bu ölçek, risk altındaki bireyleri hızlıca tespit ederek koruyucu ve tedavi edici müdahalelerin zamanında başlatılmasına olanak tanır.

Ölçek, klinik ortamda (hastaneler, huzurevleri) kolayca uygulanabilmesi sayesinde, rutin sağlık değerlendirmelerinin bir parçası olarak kullanılabilir. Türkçe uyarlama çalışması, bu değerli aracın Türk popülasyonunun demografik ve kültürel yapısına uygunluğunu sağlamaya amaçlanmıştır.

Yapı

Edmonton Kırıklık Ölçeği (EKS), kırıklığın tek bir fizyolojik gösterge yerine, yaşı bireyin genel durumunu yansıtan dokuz (9) farklı alandan oluşan çok boyutlu bir yapı olarak ele alır. Ölçek, bu dokuz domainden elde edilen puanların toplamıyla genel bir kırıklık skoru üretir.

(0-17 puan).

Ölçe?in ölçtü?ü temel boyutlar ve bu boyutlar?n k?r?lganl?k yap?s?na katk?s? ?unlard?:

Bili?: K?r?lganl?kla yak?ndan ili?kili olan bili?sel gerilemenin tespiti.

Genel Sa?l?k Durumu: Akut veya kronik hastal?k yükünün de?erlendirilmesi.

Fonksiyonel Ba??ms?zl?k: Günlük ya?am aktivitelerini ba??ms?z yapabilme düzeyi.

Sosyal Destek: Yetersiz sosyal deste?in k?r?lganl?k üzerindeki etkisinin belirlenmesi.

Beslenme: ?stem d??? kilo kayb? veya yetersiz beslenme riski.

Ruh Hali: Depresyon ve anksiyete gibi duygusal durumlar?n de?erlendirilmesi.

Kontinans: ?drar veya d???k? kaç?rma durumunun tespiti.

?laç Kullan?m?: Çoklu ilaç kullan?m? (polifarmasi) ve potansiyel yan etkiler.

Mobilite: Yürüme h?z? ve denge gibi fiziksel performans göstergeleri.

Geçerlik

Edmonton K?r?lganl?k Ölçe?i'nin Türkçe versiyonunun geçerlik çal??malar?, Aygör-Eskiizmirli ve arkadaşlar? (2018) tarafından yapılm??tır. Bu çal??mada, ölçe?in yap? geçerli?i ve kriter geçerli?i incelenmiştir. Yap? geçerli?i aç?s?ndan, ölçe?in teorik olarak k?r?lganl?k olarak tanımlanan çok boyutlu yap?y? ölçme yetene?i doğrulanmıştır.

Orijinal EFS, klinik sonuçlarla (hastaneye yat?? süresi, fonksiyonel dü?ü?, mortalite) güçlü bir ili?ki göstererek yüksek kriter geçerli?ine sahiptir. Türkçe uyarlama sürecinde, uzman görüşleri ve geri çeviri yöntemleri kullanılarak kültürel e?de?erlik sa?lanm?? ve böylece Türk popülasyonunda da geçerli bir ölçüm aracı oldu?u gösterilmiştir.

Güvenirlik

Türkçe uyarlanan Edmonton K?r?lganl?k Ölçe?i'nin psikometri analizleri kapsamında güvenilirlik de?erlendirmesi yapılm??tır. Güvenirlik, ölçe?in tutarlı sonuçlar üretme yetene?ini ifade eder. Genellikle iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsay?s?) ve test-tekrar test güvenilirli?i incelenir.

Uyarlama çal??mas?nda elde edilen iç tutarlılık katsayılar?, ölçek maddelerinin ayn? temel yap?y? ölçmede ne kadar ba?arılı oldu?unu göstermiştir. Yüksek iç tutarlılık de?erleri, EKS'nin Türk ya?lı popülasyonunda güvenilir bir tarama aracı olarak kullanılabilece?ini desteklemektedir. Ayrıca, test-tekrar test güvenilirli?i çal??malar?, kısa zaman aralıklar?nda yapılan tekrarlı uygulamalarda benzer sonuçlar elde edildi?ini kanıtlayarak ölçe?in zamansal stabilitesini teyit etmiştir.

Faktör Analizi

Edmonton K?r?lganlık Ölçe?i, tek bir faktör yükü yerine, k?r?lganlık dokuz farklı bile?enini ölçmeyi amaçlayan kapsamlı bir araçtır. Bu nedenle, ölçe?in faktör yap?sı genellikle multidisipliner bir modeli destekler. Faktör analizi, maddelerin hangi temel boyutlarla ilişkili oldu?unu ve bu boyutların teorik yapıya ne kadar uydu?unu belirlemek için kullanılır.

Türkçe uyarlama çalışmasında, EKS'nin orijinal dokuz boyutlu yap?sının Türk ya?lı bireylerde de korundu?u ve her bir maddenin k?r?lganlık genel ölçümüne anlamlı katkıları sağladığı istatistiksel olarak gösterilmiştir. Bu, ölçe?in k?r?lganlık sadece fiziksel değil, aynı zamanda bilişsel ve psikososyal açılardan da yakalama başarısını pekiştirmiştir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Klinik gözlem, basit performans testleri ve hasta/bakıcı raporlamasını içeren çok maddeli ölçüm aracı.

Mevcut Diller: Türkçe, İngilizce (Orijinal) ve diğer birçok dil.

Popülasyon Grubu: Ya?lı Bireyler.

Ya? Grubu: Genellikle 65 ya? ve üzeri.

Popülasyon Detayları: Türk uyarlaması çalışması, hastanede yatan ve ayakta tedavi gören ya?lı bireyleri kapsayan çe?itli ortamlarda gerçekleştirilmiştir. Ölçek, hem ayakta hem de yatan hastalar için uygundur.

Test Metodolojisi: Uygulama, bilişsel testler (saat çizme testi veya benzeri), fiziksel performans testleri (zamanlı kalk ve yürü testi) ve kişinin kendi sağlık durumu hakkındaki sorulara yanıtlarını içerir. Skorlama, 0 (k?r?lgan değil) ile 17 (ciddi k?r?lganlık) arasında değişir. Klinik olarak 5 ve üzeri puanlar genellikle k?r?lganlık olarak kabul edilir.

Anahtar Kelimeler

K?r?lganlık taraması, geriatri, fonksiyonel durum, gerontoloji, klinik değerlendirme.

Yazarlar

Sorumlu Yazar (Uyarlama): Hülya Eskiizmirli Aygör

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilinmiyor

Bağlantı E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yazma Adresi: Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıklar Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye (Uyarlama çalışması referans alınmalıdır).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Edmonton Kırklıkl Ölçeği (EFS), genel olarak klinik araştırma ve uygulama için serbestçe erişilebilir bir araçtır, ancak resmi ticari kullanım veya büyük çaplı araştırmalar için orijinal geliştiricilerden (University of Alberta) izin alınması tavsiye edilir. Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması 2018 yılında yayınlanmıştır.

Derecelendirme: Ölçek, toplam 17 puan üzerinden değerlendirilir. Puanlar, kırklıkl seviyesini kategorize etmek için kullanılır:

0-4 Puan: Kırklıkl değil veya çok hafif kırklıkl.

5-8 Puan: Hafif kırklıkl.

9-17 Puan: Orta veya şiddetli kırklıkl.

Kaynaklar

Aygör-Eskiizmirli, H., Fadıloğlu, Ç., Şahin, S., Aykar-Şenuzun, F., & Akçiçek, F. (2018). Validation of Edmonton Frail Scale into elderly Turkish population. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 76, 133-137. <https://doi.org/10.1016/j.archger.2018.02.003>

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

[edmonton-frail-scale-toad.pdf](#)

Edmonton Kırklıkl Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Sağlanan kaynak içerikte Edmonton Kırklıkl Ölçeği'nin (EKS) maddeleri yer almamaktadır. Ancak ölçek, dokuz temel alanı değerlendiren maddelerden oluşur. Bu alanlar şunlardır:

Biliş (Cognition)

Genel Sağlık Durumu (General Health Status)

Fonksiyonel Bağımsızlık (Functional Independence)

Sosyal Destek (Social Support)

Beslenme (Nutrition)

Ruh Hali (Mood)

Kontinans (Continence)

?laç Kullan?m? (Medication Use)

Mobilite (Mobility)

ARABPSYCHOLOGY.COM